

Årsberetning
2018

Mange spor

Efter udskillelse fra DSB er Fonden Danmarks Jernbanemuseum nu endelig etableret, og de sidste detaljer om selskabsformen og forholdet mellem DSB og Fonden Danmarks Jernbanemuseum er nu kommet på plads.

Helt afgørende er det, at DSB i 2018 overdrog opgaven med at erhverve en grund og opføre nyt magasin til samlingen af historiske lokomotiver og vogne til Danmarks Jernbanemuseum. Det er en stor opgave for museet, men også af yderste vigtighed. Herigennem skal der ikke blot sikres forsvarlige opbevaringsvilkår for den del af Danmarks kulturarv, som museet er overdraget ansvaret for; det skal også gøre det muligt at sikre en bedre driftsøkonomi og ikke mindst at understøtte formidlingen både på hovedmuseet i Odense og på de mange kørsler rundt om i landet.

2018 blev også året, hvor resultatet af mange års arbejde med en helt særlig opgave kunne afsluttes. 14 år tog det, men så stod der også en køreklar kopi af Danmarks første lokomotiv, ODIN, parat.

Museet arbejder selvfølgelig videre efter den strategi, der er blevet udarbejdet og justeret i 2017. Det gælder indsamling, samlingsvaretagelse,

registrering, forskning og formidling på et niveau svarende til statsanerkendte museers. Der arbejdes fortsat på fuld kraft på at få ordnet og registreret hele samlingen af genstande, arkiv og bibliotek. Det gælder selvfølgelig også i forhold til den overordnede vision: at være et kulturhistorisk tilbud til brede kredse i hele Danmark både på museet, i vores autentiske veteranotog og på de digitale platforme.

I 2018 gennemførte museet en fornyelse af logo og design og satte gang i arbejdet med at forny hjemmesiden. 2019 vil også være året, hvor vi tager fat på at skabe grundlag for en fortsat modernisering af dele af udstillingen. Man vil også se vore veteranotog køre mere end de senere år.

Omkring 70.000 gæster og et stort antal besøgende på de digitale platforme blev det til i 2018. Det ser allerede nu ud til, at de tal ikke bliver mindre i 2019. Det er understøttende for ambitionen om med museets genstande som udgangspunkt, men via så mange kommunikationskanaler som muligt at udbrede viden om de danske jernbaner og den så afgørende danske infrastruktur som en central del af danmarkshistorien.

Formand for bestyrelsen
Lars Kaspersen

Museumsdirektør
Steen Ousager

ODIN og Nye Tider

2018 blev året, hvor replikaen af ODIN, Danmarks første lokomotiv, efter 14 år blev færdigbygget og kunne præsenteres. ODIN blev i slutningen af foråret og hen over sommeren gjort færdig, de nødvendige testkørsler foretaget, og de relevante tilladelser blev indhentet. ODIN kunne sammen med Skovvognen og Grønholtvognen, til hvilke der også var indhentet tilladelser, sættes i drift i september.

Festdagen for ODIN, den 15. september, forløb godt med 950 besøgende. Alle gæster fik serveret grillpølser og ODIN-øl, produceret til lejligheden.

Gæsterne blev vidne til præsentationen af ODIN på drejeskiven til tonerne af Jernbanedampgaloppen, spillet af musikere fra Carl Nielsen UngdomsSymfoniorkester (CNUS). Herefter var der afgang med ODIN fra Dr. Louises Station for særligt inviterede, bl.a. John Glithero og Michael Bailey, de to engelske jernbanespecialister, der var med til at skabe grundlaget for opbygningen. Herefter kunne museets øvrige gæster komme på tur med ODIN i Grønholtvognen og Skovvognen. Over middag åbnede udstillingen *Nye Tider!*

Udstillingen tager udgangspunkt i årene før og efter, jernbanen København-Roskilde åbnede i 1847, med vægt på hvordan jernbanen blev modtaget og brugt de første år. Som en central del af udstillingen zoomes ind på ODIN i forhold til, hvordan kopien er blevet til, og hvordan ODIN fungerer. Udstillingen er bygget op med mange illustrationer og relativt korte tekster, der ikke kræver særlig jernbaneviden. For dem, der vil vide mere, blev der udgivet et hæfte, hvor historien uddybes.

Udstillingen henvender sig til voksne, men den blev suppleret med et børnespor, hvor også børn kan blive klogere på jernbanens første år i Danmark. Børnesporet leder frem til løsning af en opgave, hvor børnene kan blive maskinmester Otto Busses lærling. Her opfordres de til at gå helt tæt på ODIN og undersøge forskellige genstande på maskine og tender.

ODIN-temaet gik selvfølgelig igen i efterårsferiearrangementet. Her gennemførte teatergruppen *Teateret der gik i sort* med skuespillerne Brian Wetterstein og Per Rasmussen et interaktivt skuespil med ODIN som kulisse. Stykket skulle

indfange og formidle de forskellige opfattelser, der var af den første jernbane, hvad enten man var landmand, ingeniør, lokomotivansvarlig på jernbanen eller købmand. Det var et nyt, spændende formidlingsgreb, der blev vel modtaget af de besøgende – og behørigt omtalt i medierne.

Den 15. september blev ODIN præsenteret på museets drejeskive efter 14 års arbejde.

For at skabe sammenhæng og synergi mellem de forskellige aktiviteter blev der samtidig udviklet et undervisningsmateriale til folkeskolens mellemtrin beregnet på skoleklasser på besøg. Her skulle eleverne selv udvikle et lille skuespil eller en dialog, der indfanger nogle af de forskellige synspunkter, der blev anlagt og kunne anlægges på den nye transportform.

Ferier og drømme

Skoleferier er altid højtids på Danmarks Jernbanemuseum. Derfor tilrettelægges der særlige programmer for vinter-, sommer- og efterårsferie, ligesom der køres på havnebanen med damp- eller motortog. På grund af det dårlige "museumsvejr" i 2018 var det desværre nødvendigt at aflyse dampkørslerne ikke bare på havnebanen i tilslutning til museet, men også på flere planlagte ture rundt om i landet. Til gengæld tog vi så revanche i efterårsferien med damptog til Tommerup på alle hverdage samt motortog til Nyborg og Middelfart i de to tilsluttende weekender.

Ellers var det Drømmerejser, der stod i centrum i årets skoleferier. I vinterferien blev der således opført et lille Drømmerejsebureau, hvor man kunne få pas og badges. Desuden var der mulighed for at udfylde scrapbøger og tage fotos fra rejserne. I tilknytning hertil blev der også udviklet undervisningsforløb. Drømmerejserne gik i øvrigt til Paris, Harzen, Athen og Norge.

I sommerferien var det røde lyntog fra 1935 i centrum. Flere gange om dagen var der rundvisning inde i det ikoniske tog med tilhørende foredrag. Der var også mundtlige introer til Drømmenes Kupé og til de adskillige drejeshows, der gennem-

førtes flere gange dagligt. Indledningen til sommerferien blev fejret med etårsdagen for indvielsen af *På Sporet af Historien*. Her kommer man med minitog gennem det historiske jernbane-Danmark med Lillebæltsbro, Storebæltsfærge, stationsby, remise og vandtårn med udgangspunkt i en minitog udgave af Københavns Hovedbanegård. Også en ny havebane med dels et tyskinspireret landskab, dels et amerikansk westernmiljø blev taget i brug til glæde for børn og alle os barnlige sjæle.

Efterårsferien stod selvfølgelig i ODINs tegn. Her kunne man blive lærling hos Otto Busse, den første leder af maskinafdelingen for den første danske jernbane, eller være med i et interaktivt teaterstykke. Læs mere under ODIN. Endelig kunne man komme med et af de utallige veterantog, der var ude på de lange skinner i efterårsugen.

Sagt i få ord er det vigtigt for Danmarks Jernbanemuseum at kunne knytte fortiden til nutiden og fremtiden. Derfor var museet glad for i efteråret at være vært for en mindre udstilling om den kommende letbane i Odense.

En scene fra det interaktive teaterstykke om ODIN i efterårsferien.

Thomas Tog

Også i 2018 gennemførtes et Thomas Tog-arrangement med lige knap 10.000 besøgende på de fire dage i pinsen.

Museet har kun fået positive tilbagemeldinger på mail, via Facebook og som anmeldelser på Google. Her er en af dem:

Fantastisk museum for børn og voksne i alle aldre. Har haft fornøjelsen af at besøge jer et par gange, senest til Thomas Tog dag. Mere veltilrettelagt arrangement skal man lede længe efter. Gode faciliteter og der var sørget for det hele. Meget imødekomment personale alle vegne. Et sted man helt sikkert skal besøge mere end én gang :-)

A.H., 5 stjerner

I lighed med sidste år blev der solgt billetter på forhånd. Der har været stor interesse for dette, især fra gæster langvejs fra. Folk kører fra Nordjylland, København, Sønderjylland og Lolland-Falster. I alt 4.456 billetter blev solgt via Billet.dk.

Thomas Tog under kørslen på museets egen strækning.

I de to kreative værksteder kunne børnene få en tatovering og selv lave en figur af pap. Der var både en Thomas Tog-figur, en James-figur og en figur med Kontrolchefen. Det var gode aktiviteter, som flittigt blev benyttet af gæsterne. I år var der to steder til barnevognsparkering, der var i alt tre ekstra telte til puslepladser og tre ekstra toiletvogne fordelt på området. Museet fik stor ros for disse tiltag. Der blev kørt med minidamp-tog og MY-minitog. De kan begge have mange passagerer pr. tur. Det betød, at flere gæster fik mulighed for en tur med minitog. Det udendørs lære- og legeområde var også meget populært.

Alle fastansatte har været i gang hver dag fra kl. 7.30-16.30. Desuden kom der hver dag 25 museumsværter, som var fordelt på de forskellige aktiviteter, ligesom 15 frivillige var i gang i forhold til rangeringsplanen.

Thomas Tog kommer igen i 2019 – med en lille overraskelse.

JERNBANEKULTUR

JernbaneKULTUR

Danmarks Jernbanemuseum vil gerne formidle og fortælle om alle de sammenhænge, jernbanen kan indgå i. Det sker tit i både musikkens, filmens og litteraturens verden. Ved årets arrangementer i rækken JernbaneKULTUR lagde forfatteren Helle Helle ud i en samtale med journalist Signe Ryge, og året afsluttedes med historien om en film og filmen *Urolige Hjerte* af kunstneren Kirsten Astrup.

Hovedværket er en filmkabaret på 35 min., som handler om et velfærdssamfund i forandring. Værket består af otte stykker musik, satiriske tekster og en forførende billedside. I den opfølgende samtale fortalte Kirsten Astrup om den omfattende arbejdsproces, der i øvrigt førte ind i bygninger og områder på jernbanen, hvor andre ellers ikke kommer.

Til begge arrangementer var der godt besat med besøgende og gæster, som - fornemmede vi herfra - ellers ikke så ofte sætter deres ben på museet.

Journalist Signe Ryge i samtale med forfatter Helle Helle til JernbaneKULTUR.

For 150 år siden!

Som noget nyt afholdt museet et jubilæumsarrangement med gratis aftenadgang og servering af et lille glas. I 2018 jubilerede damplokomotivet H 40. Det blev anskaffet til de nyoprettede jysk-fynske statsbaner i 1868, og det nåede at køre i 77 år, indtil det i 1944-47 blev restaureret til museumsformål og overdraget jernbanemuseet. Ifølge lokomotivets reparationsprotokol blev det taget i brug første gang den 7. december 1868.

På museet kunne vi ikke vente. Markeringen af 150-året for Danmarks ældste originale lokomotiv fandt derfor sted aftenen forinden med et lille foredrag, hvorefter jubilarens skål blev udbragt. Det er planen i de kommende år at gennemføre lignende jubilæumsarrangementer.

150-året for Danmarks ældst bevarede lokomotiv blev fejret ved et aftenarrangement 6. december 2018.

Undervisning

Med udgangen af 2018 nåede museets undervisningsafdeling til en lille milepæl for ambitionerne for den del af formidlingen på museet. Der blev i samarbejde med et fysik-kemihold for UCL-læreruddannelsen udviklet to naturfaglige undervisningsforløb henvedt til 7.-8. klasser om fysik. I udviklingsfasen fik museet hjælp fra Seden Skole samt Kroggårdskolen, der stillede med elever, så de studerende havde mulighed for at afprøve deres ideer med rigtige klasser. Forløbene har fået navnene "Dampkraft" og

"Fremtidens jernbaner", og det er planen, at de lanceres i forbindelse med museets nye webside i foråret 2019.

I 2019 er der tegn på, at naturfaglig formidling på museer og kulturinstitutioner vil få et større fokus, og Danmarks Jernbanemuseum er således godt på vej ind i dette felt som aktør.

Som led i tydeliggørelsen af Danmarks Jernbanemuseums tilbud blev det besluttet at ændre navn for et af områderne i Formidling & Læring fra TRAINLAB til UNDERVISNING. Vi håber, vi med navneændringen bidrager til tydeligere og mere direkte kommunikation til vore brugere. Navnet og de underliggende tilbud vil være at finde på museets nye webside.

I projektet "Adopter en kulturinstitution" har 2018 budt på udvikling af ovennævnte naturfaglige forløb og på deltagelse i temaugle med

Elever fra Seden Skole og Kroggårdskolen i Odense afprøver de lærerstuderendes forsøg og eksperimenter på en solrig sensommerdag på området mellem Dr. Louises Station og remisen.

overskriften "Energi". Her har elever fra hele 5. årgang været på museet til oplæg og omvisning, og museet har været på Seden Skole og demonstreret, hvordan energiomsætningen foregår i dampmaskinemodeller.

For andet år i træk har museet lagt hus til og været samarbejdspartner i REMIX, der er et valgfag udbudt for tre skoler i Odense. Faget handler om programmering, og eleverne udvikler her simple - og mere avancerede - animeringsmodeller. Faget forventes oprettet igen til næste skoleår og er et vigtigt element i museets bestræbelser for at indgå i aktiviteter, der også peger fremad i tid.

I kalenderåret 2018 har i alt 4.295 børn og voksne besøgt museet i forbindelse med bookede forløb, aftalte aktiviteter eller på egen hånd. Fordelingen så således ud:

Skoler, børn - u. booking	781
Skoler, voksne - u. booking	153
TrainLab, børn - m. booking	1.411
TrainLab, voksne - m. booking	340
Institutioner, børn	1.295
Institutioner, voksne	315

IC 2 og malerier

Det er vigtigt for Danmarks Jernbanemuseum løbende at indsamle centrale genstande til belysning af enhver tids og periodes særlige kendetegn – og med henblik på fremtidens forskere, museumsgæster og samfundsdebattører. Det var derfor meget glædeligt, at der i 2017 blev indgået aftale med DSB om overtagelse af et IC 2-togsæt. Toget, der krævede nogle enkelte tilpasninger af en remise, er nu kommet endeligt i hus og vil engang kunne fortælle en central historie om dansk trafik- og jernbanepolitik i "nullerne".

Andre højdepunkter fra årets indsamling inkluderer et vartegn fra DSB's tidligere godsterminal på Kalvebod Brygge, som museet indsamlede i oktober 2018, og et hejseværk, som har båret en af lysekronerne i ankomsthallen på Aarhus Hovedbanegård. Dertil kommer en håndbroderet fagforeningsfane fra den kommunistiske gruppe ved Centralværkstedet i København, som

et tidligere medlem af gruppen har valgt at overdrage til museet. Samtidig er der indgået aftale om indsamling af klippekortmaskiner, der nu er under udfasning fra alle stationer i Danmark.

Endelig har museet fra en privat samler modtaget en tilnærmelsesvis komplet samling godsbanemærker fra danske privatbaner.

I juni modtog museet et maleri af Nyborgmaleren Georg Nielsen. Det forestiller et damplokomotiv på viadukten ved Frisengårdsvej i Nyborg. Maleriet havde været vist i Fyens Stiftstidende, og museet tog derfor kontakt til ejeren, Bjarne Gregersen. Han valgte derefter at donere billedet til museet, hvor det nu indgår i samlingen.

På auktion indkøbte museet desuden et billede af Kay Christensen. Det har ikke nogen titel, men på billedet ses konturerne af en ung pige, der eftertænksomt eller drømmende ser ud af et kupévindue.

Museet arbejder med at indsamle, registrere, bevare, forske og formidle Danmarks jernbanehistorie. Det hele begynder med indsamlingen – hvad enten det er et IC 2-togsæt eller et maleri!

Maleri af Kay Christensen indkøbt på auktion i 2018.

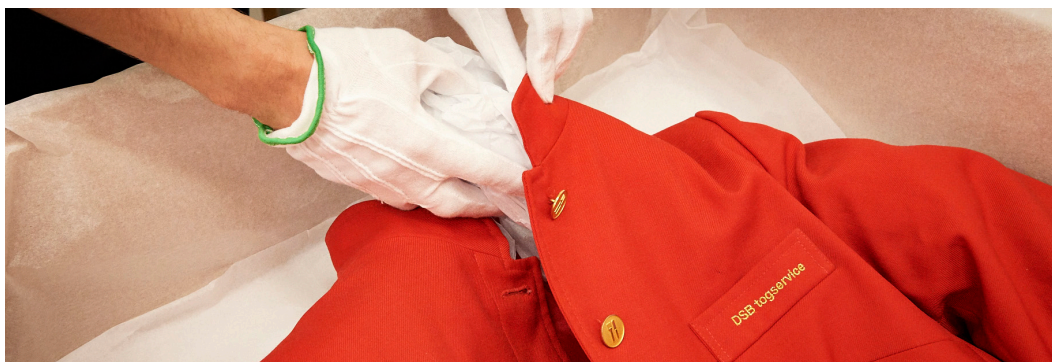

Forudsætningen for det hele

Danmarks Jernbanemuseum har i de senere år arbejdet intensivt med at få pakket, ordnet og registreret samlingerne og museets arkiv så godt som muligt på et niveau, der svarer til stats- anerkendte museers. I 2018 blev der tilknyttet en ekstra projektansat og en historiestuderende i et praktikforløb. I året har der i henhold til en plan, udarbejdet af afdelingen Viden & Samlinger, været fokus på den ganske omfattende samling af malerier, som vi håber at kunne udstille dele af i de kommende år, uniformer, belysningsmidler, færgegenstande, sikringsapparater, porcelæn og service, baneværktøj og Odderbanens samt DSB Bussers arkiv.

En væsentlig del af samlingsvaretagelsen vedrører registrering, så ikke bare personalet, men også offentligheden kan få indblik i samlingernes mere præcise indhold. Alt bliver derfor lagt ind i den nye museumsregistreringsdatabase SARA, som i året blev introduceret som erstatning for den gamle database REGIN. Museet har i øvrigt lagt hus til adskillige kurser for mange museums- kolleger og desuden stået for undervisningen på en del af disse kurser. Danmarks Jernbanemuseum er således med i front på registrerings- området.

Forskning

Redaktion af *Jernbanehistorie*: René Schrøder Christensen, Gitte Lundager, Steen Ousager, Peter Fransen, Lars Bjarke Christensen.

Eksternt

René Taudal Poulsen, Kristoffer Jensen, René Schrøder Christensen og Liping Jiang, *Corporate Strategies and Global Competition: Odense Steel Shipyard, 1918–2012*, *Business History Review*, Bind 91 (2017), Nr. 4, 02.01.2018, s. 707-734.

René Schrøder Christensen, medlem af redaktionen af *Fabrik & Bolig*.

René Schrøder Christensen, fagkonsulent på Trap Danmark 6.

René Schrøder Christensen var delvis frikøbt til et forskningsprojekt om robotarven fra Odense Staalskibsværft i et Velux-finansieret forsknings- og formidlingsprojekt i samarbejde mellem Odense Bys Museer, Industrimuseet i Horsens og Center for Maritim- og Erhvervshistorie, Syddansk Universitet. Resultatet bliver en artikel til en samlet antologi om industri i det 21. århundrede.

På museum i lænestolen

I foråret 2018 åbnede jernbanekilder.dk i form af en moderniseret og opdateret udgave af vores billeddatabase. Der kan nu søges på en række materialetyper som tegninger, kort, arkivalier, foto, film, malerier, plakater og småtryk. Ikke mindst er der grund til at fremhæve de mange film. Det er film optaget af DSB gennem årene, og der er også en større samling fra Grimstrup, som museet har fået overdraget retten til at benytte af ophavsmanden Jan Williams. Endelig blev det muligt at lægge ca. 1.200 scannede bygningstegninger fra hele landet ud. Nu er ca. 15.000 materieltegninger på vej i form af hoved- og - primært - detailtegninger.

Samtidig har museet i 2018 fået overdraget indholdet af DSB Kommunikations udfasede Cumulus-billeddatabase med 116.000 enheder. Vi har kun nået at gennemgå et lille udvalg af

materialet, men der viser sig tydelige ophav i form af billeder fra DSB Bibliotek, DSB Ejendomme og DSB Produktion. Billederne er - så vidt vi foreløbig kan se - generelt i jpeg-format. Ud over fotos indeholder materialet også diverse clip arts, som vi skal se nærmere på. Nu forestår en længere proces, der skal fastlægge principperne for, hvad der skal tilgængeliggøres i jernbanekilder.dk. Der skal bl.a. foretages en afvejning mellem billedernes motiv og deres tekniske kvalitet.

Allerede nu tilbyder jernbanekilder.dk imidlertid et fantastisk visuelt indblik i jernbanehistorien, som dermed kan opleves hjemme i lænestolen. Jernbanekilder.dk er således med til at understøtte museets vision om at være tydeligt tilgængelig på alle platforme, digitale som analoge. Der er derfor også fortsat åbent flere dage om ugen i museets Videncenter.

Gå på opdagelse i den danske jernbanekultur...

Velkommen til jernbanekilder.dk. Her kan du se et udvalg af materialer fra vores samling af fotos, videofilm, tegninger, kunst og meget andet til dokumentation af de danske jernbaners historie.

En del af samlingen vil i de kommende år blive gjort tilgængelig i jernbanekilder.dk, hvor udvalget løbende vil blive udvidet med nyt materiale.

Fritekstsøgning

[Søg / Gå til samling](#)

Om jernbanekilder.dk

Sådan søger du

Rettigheder og brug

NYT i jernbanekilder.dk fra 6. marts 2019

Sikkerheden først

Som det fremgår af andre bidrag i denne beretning, var vejret hårdt ved museet i 2018. I en lang periode kunne der ikke køres med damp, og flere tog måtte aflyses. Først til ODIN-arrangementet i september kom der atter gang i kørslerne med damp.

Det er imidlertid ikke blot vejret, der kan være en modspiller. Det kræver en kolossal indsats at restaurere og vedligeholde det kørende materiel. Hertil får vi heldigvis hjælp af grupper af dedikerede frivillige i København, Roskilde og Odense. Vi vil dog gerne have flere, så derfor blev der i 2018 – efter flere års pause – på ny åbnet for at indbyde nye frivillige. De første har allerede meldt sig.

Imidlertid skal først og fremmest sikkerheden være i orden, og der skal foreligge de nødvendige tilladelser fra myndighederne. Det var derfor lidt af et gennembrud, da det i samarbejde med Trafik-, Bolig- og Byggestyrelsen i 2018 lykkedes at få skabt en model for dokumentationsarbejdet, så de nødvendige ibrugtagningstilladelser kan udstedes til et større antal enheder. Det lykkedes også i 2018 at få driftstilladelse efter den nye bekendtgørelse 25 om veteranbanekørsel på egne spor, og det vil for museet sige havebanen. Der arbejdes nu videre på i 2019 tillige at få tilladelse i henhold til den ligeledes nye bekendtgørelse 24 om kørsel på jernbanenettet.

På den baggrund kan det allerede nu stilles i udsigt, at kørselsomfanget i 2019 vil blive kraftigt forøget.

Fokusering og oprydning

Museet har igennem de senere år været gennem en større udskillelsesproces bl.a. for at få plads til de genstande, der har en sådan kvalitet, at de skal og kan bevares. Processen er endeligt afsluttet i 2018 med ophugning af en række enheder. Resultatet af hele den store gennemgang er som følger:

Bevaret ved Danmarks

Jernbanemuseum: 209 enheder

- Museumsgenstande 157 enheder
- Rekvissitter 52 enheder
(veterantog til kørsel)

Udskilt til andre: 70 enheder

- Udskilt til andre 2017 47 enheder
- Supplerende udskillelse 2017-2018 5 enheder
- Udskilt 2013-2016 18 enheder

Kasseret/skrottet: 65 enheder

- Kasseret pga. manglende aftagere 2017 31 enheder
- Kasseret 2013-2016 34 enheder

Processen har været åben og præget af god dialog med modtagerne af materiel – især de store klubber. Sammen udarbejdede flere af disse og Danmarks Jernbanemuseum en pressemeddelelse forud for gennemførelsen af den sidste materielrundkørsel i weekenden den 19-21. januar 2018. Pressemeddelelsen gav anledning til adskillige positive presseindslag.

Der har også været kritiske røster. Men processen var både af faglige og økonomiske grunde nødvendig. Den kan desuden ses som forberedelse til den konsolidering af samlingen, der gerne skal gennemføres i de kommende år med samling af materiellet i en ny magasinhal tæt på hovedmuseet i Odense.

Processen afsluttes endeligt med en større oprydning i reservedelslagrene, der i øvrigt også samles færrest mulige steder. Oprydningsprocessen, der desuden har til formål at få skabt et præcist overblik over indholdet, tog for alvor fart i 2018, og igen har museet været i tæt dialog med klubberne herom.

Designprogram og logo

I efteråret 2018 fik Danmarks Jernbanemuseum nyt logo med tilknyttet nyt designprogram. Et nyt logo kræver mange overvejelser, da det er museets officielle ansigt udadtil. Et logo skal gerne i et enkelt udtryk være med til at understrege en virksomheds profil.

Museets tidligere logo havde som det centrale element et vingehjul, hvilket har historiske rødder i DSB. Logoet havde efterhånden en del år på bagen og havde ikke længere et moderne udtryk. Fra årsskiftet 2016-2017 blev Danmarks Jernbanemuseum en erhvervsdrivende fond, hvilket gav yderligere anledning til logo-overvejelser. Det er firmaet STEP, som står bag designpro-

grammet. Det nye logo er meget enkelt med et navnetræk og et bomærke. Bomærket kan aflæses på flere måder, men grundlæggende er det museets remise, det illustrerer.

I tilknytning til logoet er der udarbejdet en designguide med retningslinjer for, hvordan museet bør anvende logoet i relation til fotografier, opsætning af foldere, ved skiltning – ja, alt, hvad der udgives af materiale for museet. I designguiden lægges vægt på at anvende de materialer og udtryk, der findes i museet. Det kan være damplokomotivernes lidt grove overflade, der kan fungere som baggrund for en tekst, en tegning af et lokomotiv, der kan fungere som grafisk element på merchandise, eller et smukt detaljebillede som forside på en flyer.

I oktober-december 2018 er alle skilte, inde såvel som ude, erstattet af skilte med det nye designudtryk. Desuden er alle flyers og årsbrochuren leveret med nyt logo, ligesom butikken har fået diverse merchandise med det nye udtryk.

Den digitale udskiftning af logo sker i forbindelse med lanceringen af museets nye hjemmeside til april 2019.

Museumsklubben

Museumsklubben er et tilbud til de mange af vore besøgende, som kommer ganske hyppigt, eller som gerne vil støtte museet. Der var ved årets udgang ca. 1.800 medlemmer af klubben, der ud over en fordelagtig "årskortpris" også får rabat på en række varer i butikken. Rabatmulighederne udvides i 2019.

I samarbejde med Erhvervsakademi Lillebælt har et hold studerende fra markedsføringslinjen gennemført en analyse af medlemmerne og deres opfattelse af Museumsklubben. Der indkom svar fra mere end 400, og de viser, at de generelt er tilfredse med klubben. De benytter især fordelene med gratis adgang for kortindehaver og ledsagere og til at få rabat på kørsler og hos The Food Stall. Størstedelen læser både *Nyhedsbrevet* og tidsskriftet *Jernbanehistorie*, som også er et tilbud til klubmedlemmerne.

I 2018 gennemførtes som et nyt tilbud til klubmedlemmer særarrangementer. Det fortsættes i 2019. Klubmedlemmer har også modtaget *Nyhedsbrevet* fire gange årligt. Det er planen fremover at udsende det digitalt og lidt hyppigere, bl.a. for at spare store beløb til porto, pakning og trykning. Har man inden 1. februar 2019 bedt om fortsat at få det tilsendt på papir, sker der for disse ingen ændringer i 2019.

Mange klubmedlemmer deltog i fejringen af ODIN 15. september.

Hvad ved vi om os selv?

I november 2018 deltog Danmarks Jernbanemuseum med fire spørgsmål i en analyse foretaget af A&B Analyse. 1.061 personer over 18 år, bosiddende på Fyn, deltog i analysen. Undersøgelsen viser, at der på Fyn er et højt kendskab til Danmarks Jernbanemuseum. 92,4 % af de adspurgte kender eller har hørt om museet. Af dem har 71,5 % besøgt museet – for 27,9 % af disse er det dog 10 år siden. Der er med andre ord et potentiale for flere besøgende på Fyn. Museet har i dag mange børnefamilier og bedste-forældre blandt de besøgende, så udfordringen ligger i også at gøre museet interessant for gæster uden børn, og som ikke umiddelbart finder museet interessant.

Bygninger

Museets caféområde på balkonen er blevet ombygget og moderniseret i 2018. I samarbejde med The Food Stall, der står for den daglige drift, er sortimentet moderniseret med bl.a. nye navne som "Togstewardessens favoritter".

I forbindelse med en større betonreivering af remisen har den store vartegnsagtige skorsten

fået krattet fuger ud og genfugtet dem. Træværk og tagvinduer på Dr. Louises Station er udskiftet, og der er kommet belægning på en række arealer, der benyttes til udendørs lager. Der er udskiftet skinner på minitogbanen både ude og inde.

Statistik

Antal enheder i varetægt

I museets varetægt er ved årets udgang 209 enheder rullende materiel. Heraf er 157 museums-genstande og 52 rekvisitter.

Der er i 2018 foretaget 20 indsamlinger af små genstande. Bl.a. er der købt et maleri af Kay Christensen. Der er desuden tilgået museet flere uniformsdele, som anvendes til rekvisitter.

Ud af huset og større møder

ODM, årligt museumsmøde den 5.-6. marts, Middelfart (Anna Back Larsen, Ulrik Vestergaard Jensen og Gitte van Deurs).

Nordisk møde, togtur til Kiruna med Järnvägs-museet den 9.-12. april (Jonathan Ellegaard Borch, René Schrøder Christensen, Filip Gram Jensen, Ulrik Vestergaard Jensen, Frederik Birkholt Kolding, Anna Back Larsen, Steen Ousager og de nordiske jernbanemuseer).

Bestyrelsens og museumsdirektørens studietur til TrainWorld i Bruxelles, søfartsmuseet i Amsterdam og jernbanemuseet i Utrecht 5.-7. september.

Konference, T2M, Montreal den 23.-29. oktober (René Schrøder Christensen).

ODM, årligt museumsmøde den 12.-13. november, Kolding (René Schrøder Christensen, Frederik Birkholt Kolding og Nanna Anette Møller Larsen).

Studietur, Rileys v. Manchester, NRM York, Shildon, NYMR North Yorkshire og Science Museum Group Wroughton den 10.-14. december (René Schrøder Christensen, Filip Gram-Jensen, Jørgen Lindevall og Steen Ousager).

Seminar, Aarhus Universitet, How Men Use Museums, den 18. december (René Schrøder Christensen).

Besøgstal

2018

	Voksne	< 5-17 >	Børn < 5 år	Veterantog	2018	2017
Januar	1.893	939	476	0	3.308	3.126
Februar	3.015	1.350	802	0	5.167	6.274
Marts	3.198	1.299	919	0	5.416	3.478
April	2.275	920	489	0	3.684	4.685
Maj	7.237	2.237	3.052	0	12.526	16.474
Juni	2.035	952	395	0	3.382	5.408
Juli	5.520	2.067	1.318	0	8.905	13.031
August	4.477	1.550	1.002	0	7.029	7.504
September	3.474	820	587	0	4.881	4.387
Oktober	4.176	1.694	783	2.162	8.815	8.792
November	1.916	531	432	152	3.031	3.460
December	1.726	488	411	537	3.162	2.480
	40.942	14.847	10.666	2.851	69.306	79.099

Regnskab

Årets regnskab kan ses på Erhvervsstyrelsens hjemmeside, når årsregnskabet er godkendt.

Organisation

Antal ansatte

Fastansatte: 17
Timelønnede: 17

Frivillige

Der er pt. ca. 75 frivillige tilknyttet Restaurering & Veterantog under Viden & Samlinger.

I afdelingen deltager desuden fire frivillige i arbejdet i Videncentret - bl.a. med scanninger til jernbanekilder.dk.

Personale

Viden & Samlinger projektansatte Nanna Anette Møller Larsen til at bistå gennemgangen og ordningen af museets samlinger og arkiv. Der er således kommet god forstærkning i samlingerne, så vi kan styrke de tre søjler indsamling, registrering og bevaring, og Nannas ansættelse blev udvidet til udgangen af 2019. En del af opgaven er at være vikar for Anna Back Larsen.

Morten Nielsen har i et halvt år været ansat til at assistere i ordningen af museets arkiv.

Museet havde i foråret historiestuderende Line Holm Sørensen fra Museologi på Aarhus Universitet i et praktikforløb. Line udførte en gennemgang af en genstandsgruppe - fra skabelse af et overordnet tematisk og kronologisk overblik, over sortering, vurdering og kategorisering som museumsgenstande, til indførsel i REGIN, rengøring og nedpakning.

Historiestuderende Helene Hofmann var også i praktik og bidrog til ODIN-udstillingen.

Organisationsdiagram pr. 1. februar 2019.

Museets bestyrelse

– pr. 31.12.2018:

- Bestyrelsesformand Lars Kaspersen
- Næstformand, direktør for signalsystemer Banedanmark, Søren Boysen
- Tidl. generaldirektør i DSB Peter Langager
- Tidl. kontorchef i DSB Eilert Løvborg
- Kulturrådgiver Lene Floris
- Direktør Kaj Juul-Pedersen
- Instituttleder og professor Syddansk Universitetet Martin Rheinheimer

Hjemmeside

I 2018 var der 71.248, der besøgte museets hjemmeside www.jernbanemuseet.dk. Det bemærkes, at museets hjemmeside ikke var aktiv i perioden 20. februar-4. april pga. tekniske problemer. 81,5 % af de besøgende på siden var førstegangsbesøgende.

Det var primært siderne om entré, aktiviteter, planlæg besøg og Thomas Tog, som havde brugernes interesse. I efteråret igangsattes arbejdet med en total fornyelse af hjemmesiden. Den nye side forventes ibrugtaget primo april 2019.

Facebook

Museet bruger en hel del ressourcer på Facebook for at nå ud til flere og nye målgrupper. Der lægges 2-3 opslag ud pr. uge. Der veksles mellem opslag af historisk karakter og opslag med aktuelle historier fra museet og kommende aktiviteter. Opslagene havde en rækkevidde på minimum 3.000-4.000 brugere, men flere opslag blev set af 7.000-9.000 brugere, afhængig af indholdet.

Antal "Synes godt om" pr. 1. jan. 2018: 10.810

Antal "Synes godt om" pr. 31. dec. 2018: 11.768

